

Svar på fråga 2023/24:531 av Martina Johansson (C)
Resurser till kommuner för arbete med psykisk ohälsa

Martina Johansson har frågat mig hur jag och regeringen menar att kommuner och regioner ska kunna arbeta med den ökade psykiska ohälsan när resurserna till desamma på totalen minskar samtidigt som de riktade statsbidragen blir för smala och svåra att använda för framför allt små kommuner.

Jag instämmer i Martina Johansson bild av att psykisk ohälsa och suicid är stora folkhälso- och samhällsutmaningar som behöver prioriteras av såväl regeringen som av kommuner och regioner och andra berörda aktörer.

Det är huvudmännen, med direktvalda politiker på kommun- och regionnivå med beskattningsrätt, som ansvarar för bl.a. hälso- och sjukvården och socialtjänsten och att dessa verksamheter till stor del finansieras av skatter. Staten kan inte fullt ut kompensera för de kostnadsökningar som kommunsektorn har.

Regeringen och jag själv är dock medvetna om den nuvarande ekonomiska situationen i kommunsektorn och genomför flera satsningar för att stödja kommuner och regioner i deras arbete. Som exempel kan nämnas de extra tillskott som regeringen har aviserat i budgetpropositionen för 2024 för att stärka hälso- och sjukvården, däribland ett sektorsbidrag om 3 miljarder kronor. Medlen kan användas till de områden där regionerna själva bedömer att de största behoven finns. Regeringen tillför därutöver ytterligare medel till primärvården och till hälso- och sjukvården för att öka tillgängligheten till vård samt genomför en ambitionshöjning inom cancervården och barncancervården. Anslagen inom hälso- och sjukvårdspolitiken för 2024 uppgår sammantaget till cirka 67 miljarder kronor, inbegripet läkemedelsförmåner. Dessutom tillkommer regionernas och kommunernas andel av det generella statsbidraget.

Inom området psykisk hälsa och suicidprevention specifikt avsätter regeringen 530 miljoner kronor under 2024 i en förstärkt satsning för att öka tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri, inom ramen för överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården. Därutöver avsätter regeringen under 2024 drygt 2,2 miljarder kronor inom området psykisk hälsa och suicidprevention, varav cirka 1,6 miljarder kronor avsätts genom en överenskommelse mellan staten och SKR inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Merparten av de medel som avsätts till kommunerna inom ramen för den överenskommelsen fördelas till länsgemensamma insatser. Bakgrunden till detta är att dels förbättra förutsättningarna för små kommuner, dels främja samverkan mellan kommuner och regioner i arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. En sådan samverkan är angelägen, inte minst för patienter, brukare och anhöriga till personer med psykisk ohälsa.

[Försöksverksamhetskommittén \(Fi 2021:09\)](#) har haft i uppdrag att främja försöksverksamheter i kommuner och regioner, utifrån syftet att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera de samhällsutmaningar de står inför.

Försöksverksamhetskommittén överlämnade i december 2023 sitt slutbetänkande Förändring genom försök –

Försöksverksamhet i den kommunala sektorn (SOU 2023:94).

Slutbetänkandet, som innehåller förslag om bl.a.

försöksverksamhet med statsbidrag för små kommuner, remissbehandlas för närvarande.

Stockholm den 7 februari 2024

Jakob Forssmed